

Dr. Zehra ÖZKAN ÜNER

**KARŞILAŞTIRMALI HUKUK BAKIŞ
AÇISIYLA TELİF HAKLARINDA
PARODİ AMAÇLI KULLANIMLAR**

onikilevha
KİTAP YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM PARODİ VE HUKUK

I. Parodi Kavramı.....	5
A. Parodinin Tanımı ve Kapsamı	6
B. Parodinin Kapsamı	10
II. Parodinin Tarihsel Gelişimi	12
A. Postmodernizm Öncesi Parodi	13
B. Postmodernizm ve Parodi	16
III. Parodi ile İlişkili Kavramlar.....	26
A. Pastiş.....	26
B. Satir (Hiciv).....	28
C. Burlesk/Travesti	29
D. Taklit (Imitation)	31
E. Alıntı.....	32
F. İroni	33

G. Karikatür	34
IV. Ara Değerlendirme	34
V. Parodinin Hukuktaki Yeri.....	35
A. İfade Biçimi olarak Parodi.....	35
1. Sanatsal İfade Biçimi olarak Parodi	35
2. Sanatsal İfade Biçimi Olmayan Parodi.....	38
B. Telif Haklarında Parodi.....	39

İKİNCİ BÖLÜM

PARODİ AMAÇLI KULLANIMLARIN İSTİSNA/SINIRLAMA OLARAK DÜZENLENMEMESİ

I. Serbest Kullanım Kapsamında Parodi	47
A. Genel Olarak.....	48
B. §24 UrhG'nin Uygulama Koşulları.....	50
C. Serbest Kullanımın Tespiti ve Olay Grupları	52
1. Serbest Kullanımın Tespiti	52
2. Olay grupları.....	53
D. Parodi Amaçlı Kullanımlara §24 UrhG'nin Uygulanması.....	56
1. Disney-Parodie Kararı.....	57
2. Kararın Etkileri.....	61
a. Literatür	62
b. Disney-Parodie Kararı Sonrası Alt Derece Mahkeme Kararları.....	64
3. Asterix-Persiflagen Kararı.....	69
a. Kapak Sayfası.....	69
b. Yarış Hikâyesi (Das Rennen).....	72
c. Manfred D'nin Çizimleri.....	73
d. Büyük Duvar (Die große Mauer).....	74
e. Obelix Moskova'da (Obelix in Moskau)	75

f. Küçük Pislik (Kleine Arschloch).....	76
g. Başlangıçta Tanrı Cenneti ve Dünyayı Yarattı (am Anfang schuff Gott Himmel und Erde)	77
h. Alea Jacta Batı Hikâyesi	78
i. Obelix'in Dönüşü (Die Rückkehr des Obelix).....	79
j. R'nin Çizimi.....	80
k. S'nin Çizimi	81
l. Bonn'da İki Rocker (Zwei Rocker in Bonn)	82
m. Kremşanti (Sahnesteifus).....	83
n. Kompozisyon Kitabından (aus einem Aufsatzheft)	85
o. H'nin Çizimleri.....	86
p. Asterix ve Zamanın İşaretleri	87
q. Isterix ve Nükleer Enerji Santrali (Isterix und das Atomkraftwerk).....	88
4. Asterix-Persiflagen Kararının Etkileri	89
5. Asterix-Persiflagen Kararı Sonrası Kararlar	92
a. Kalkofes Mattscheibe Kararı.....	92
b. Gies-Adler Kararı	95
E. Ara Değerlendirme.....	97
II. İşleme Hakkı Kapsamında Bağımsız Eser.....	101
A. Hollanda Hukuku.....	101
B. İtalyan Hukuku.....	105
C. Alman Hukuku	106
III. İktibas Serbestisinin Parodilere Uygulanabilirliği Argümanı	109
A. Genel Olarak.....	109
B. Alman Hukuku	111
1. Genel Olarak İktibas Serbestisi.....	111
2. İktibas Serbestinin Genel Koşulları.....	113
3. İktibas Türleri	116
a. Büyük İktibas.....	116
b. Küçük İktibas	117

c. Müzik İktibasları	119
4. İktibas Amacı.....	120
5. Sınırlamanın Yorumu ve Kıyasen Uygulama	128
6. Parodi Amacıyla İktibas.....	130
C. Hollanda Hukuku.....	136
IV. İstisna Yaratılması.....	140
V. Ara Değerlendirme	142

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARODİ AMAÇLI KULLANIMLARIN İSTİSNA OLARAK DÜZENLENMESİ

I. Genel Olarak.....	145
II. Fransız Hukuku	146
A. Genel Olarak.....	146
B. Parodi İstisnasının Konusu.....	149
1. İlk Dönem Kararlar	149
2. Parodi, Pastiş ve Karikatür Ayrımı.....	151
3. Parodi İstisnasının Koşulları.....	156
a. Mizah Amacı Bulunması	159
b. Reklam ve Tanıtım Amacının Bulunmaması	167
c. Parodiye Konu Eser ile Rekabet Etme veya Onun Şöhretinden Yararlanma Amacı Bulunmaması.....	169
d. İltibas Tehlikesinin Bulunmaması	173
e. Zarar Verme Amacının Bulunmaması	183
f. Manevi Haklar	184
g. Üç Adım Testi.....	187
III. Belçika Hukuku	188
A. Mizah Amacı	189
B. Parodiye Konu Eserle Rekabet Etmeme/ Onun Şöhretinden Yararlanmama	190

C. Gereklilik Testi ve İltibas Tehlikesinin Bulunmaması.....	191
D. Parodinin Özgün Eser Olması	191
E. Zarar Verme Amacının Bulunmaması	192
IV. Hollanda Hukuku	194
A. Genel Olarak.....	194
B. İçtihattan Örnekler	197
1. Mercis Bruna v. Punt. nl Kararı.....	197
2. Dafurnica Kararı.....	202
V. AB Hukuku.....	206
A. Genel Olarak.....	206
B. Bilgi Toplumu Direktifinde Parodi İstisnası.....	207
1. Genel Olarak.....	207
2. Deckmyn Kararı	211
a. Karara konu olan olay ve ABAD'a yöneltilen sorular.....	211
b. Karar	212
3. Deckmyn Kararının Etkileri.....	216
a. Parodinin Unsurları.....	217
b. İstisnanın Yorumlanması ve Adil Denge Tesisi	219
c. Ayrımcılık Yasağı Değerlendirmesi.....	221
d. Deckmyn Kararı Sonrası Uygulamadan Örnek.....	224
C. DSM Direktifi ve Etkileri	227
1. Genel Olarak.....	227
2. İstisna/Sınırlamalar	232
D. Direktifin Uygulanması.....	238
VI. Ara Değerlendirme	239

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TÜRK HUKUKUNDA PARODİ AMAÇLI
KULLANIMLAR

I. Mevzuat ve Yargı Kararlarında Parodi Amaçlı Kullanımlar.....	245
A. Mevzuat	245
B. Yargı Kararlarında Parodi Amaçlı Kullanım	248
1. Dizi Parodisi	248
2. Sinema Eserinde Müzik Eseri Kullanımı.....	250
3. Karikatürde Konuşma Balonu Değiştirme	250
C. Literatür.....	252
II. İşleme Hakkı Kapsamında Bağımsız Eser.....	255
A. İşlenme Eser.....	255
1. Asıl Esere Bağımlı Olması.....	256
2. İşleyenin Özelliklerini Taşımaması.....	256
3. Asıl Eser Sahibinin Ad ve Alametinin Belirlenmesi.....	256
B. Esinlenme Serbestisi/Serbest Yararlanma/Uyarılama Serbestisi.....	258
1. Genel Olarak.....	258
2. Esinlenme Serbestisi ve Kapsamı	258
a. Yargı Kararlarında Esinlenme Serbestisi	258
b. Literatürde Esinlenme Serbestisi.....	264
3. Esinlenme Serbestisi Kapsamında Parodiler.....	268
III. İktibas Serbestisi.....	270
A. Genel Olarak.....	270
B. İktibasın Maddi Koşulları	271
1. Küçük İktibas	271
2. Büyük İktibas	273
3. Müzik İktibasları	273
4. Alenileşmiş Güzel Sanat Eserlerinin Projeksiyonla Gösterilmesi.....	274

C. İktibasın Şekli Koşulu	275
D. Parodi Amaçlı Kullanımlara İktibas Serbestisi Hükümünün Uygulanması.....	275
IV. Ara Değerlendirme	277
V. Parodi Amaçlı Kullanımlarda Temel Hakların Rolü.....	279
A. Genel Olarak.....	279
B. AB Hukukunda Temel Hakların Rolü	282
1. İlk Dönem Kararlar	283
2. 2008-2013 Yılları Arası	284
3. 2013 ve Sonrası.....	286
4. 2019 Yılı Kararları	294
a. Funke Medien Kararı	294
b. Pelham Kararı.....	296
c. Spiegel Online Kararı.....	299
5. Ara Değerlendirme.....	302
VI. Parodi İstisnası Bakımından Üç Adım Testi	303
A. Genel Olarak.....	303
B. Uluslararası Sözleşmelerde Üç Adım Testi	305
C. Testin Yorumlanması	308
1. Belirli Özel Durum	312
2. Normal Yararlanmaya Aykırılık.....	314
3. Meşru Menfaatlere Makul Olmayan Zarar	317
D. Üç Adım Testine ilişkin Genel Değerlendirme.....	318
E. AB Hukukunda Üç Adım Testi.....	319
F. Türk Hukukunda Üç Adım Testi	321
1. Kanunda Düzenleniş Biçimi.....	321
2. Testin Uygulanışı	325
a. Sınırlandırıcı Yaklaşım.....	325
b. Esneklik Sağlayan Yaklaşım.....	329
G. Ara Değerlendirme.....	330

SONUÇ	333
I. Genel Değerlendirme	333
II. Türk Hukuku Bakımından Değerlendirme	337
KAYNAKÇA	343